

Kayınvalide Kayınpeder Kabul-Red Ölçeği/Kısa Formun Türkçeye uyarlama çalışması

Büşra Aslan Cevheroğlu¹ , Şennur Tutarel Kışlak² , Gülen Say³

Anahtar kelimeler

kayınvalide, kayınpeder, kabul-red, geçerlik, güvenilirlik

Keywords

mother-in-law, father-in-law, acceptance-rejection, validity, reliability

Öz

Kayınvalide ve kayınpederden algılanan kabul-red düzeyini değerlendirmede kullanılan “Kayınvalide Kayınpeder Kabul-Red Ölçeği/Kısa Formu”nun (KKRÖ/K) Türkiye’de geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmaya, yaşları 18-66 (*Ort.* = 35.36, *SS* = 8.64) arasında değişen 369 kadın (%65.1) ve 198 (%34.9) erkek olmak üzere toplam 567 evli yetişkin katılmıştır. Çalışmada katılımcılar hakkında bilgi edinmek amacıyla demografik bilgi formu, ölçüt bağıntılı geçerliği değerlendirmek amacıyla Kişilik Değerlendirme Ölçeği (KİDÖ) ve alt ölçekleri ve Kayınvalide Kayınpeder Kabul-Red Ölçeği/Kısa Form (KKRÖ/K) kullanılmıştır. Kişilerarası kabul-red ölçeklerinin geçerliğini araştıran diğer çalışmalarda önerildiği gibi bu çalışmada da ölçeğin faktör yapısı doğrulayıcı faktör analizi ile değerlendirilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, ölçeğin orijinal formunda kayıtsızlık/ihmal faktöründe yer alan 13. maddenin sıcaklık/şefkat faktörüne yüklenmesi ile oluşturulan düzeltilmiş 4 faktörlü modelin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin iç tutarlık ile iki yarım test güvenilirliği katsayılarının ve madde toplam korelasyonunun yeterli düzeyde olduğu ve ölçüt bağıntılı geçerlik özelliklerini de karşıladığı saptanmıştır. Sonuç olarak, KKRÖ/K; kültürümüzde çeşitli bilimsel çalışmalarda ve klinik uygulamalarda kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek olarak değerlendirilebilir.

Abstract

Turkish adaptation of In-Law Acceptance-Rejection Questionnaire/Short Form

The aim of the current study was to examine the reliability and validity of In-Law Acceptance Rejection Questionnaire/Short Form (ILARQ/SF) which is used to evaluate the perceived acceptance and rejection from spouse’ family in a normal population in Turkey. A total of 567 married individuals, 369 females (65.1%) and 169 (34.9%) males, aged between 18-66 (*M* = 35.36, *SD* = 8.64) participated in the study. In the study, demographic information form was used to obtain information about the participants, Personality Assessment Scale (PAQ) and its subscales were used to evaluate criterion-related validity and also In-Law Acceptance-Rejection Scale/Short Form (ILARQ/SF) was used. As suggested in other studies investigating the validity of interpersonal acceptance-rejection scales, the factor structure of the scale was evaluated by confirmatory factor analysis in this study. As a result of confirmatory factor analysis, it was found that the revised 4-factor model, which was obtained by loading the item 13 to warmth/affection factor instead of the indifference/neglect factor in the original form has acceptable fit index values. It was determined that the scale had good internal consistency and split half reliabilities, and the criterion related validity features also were supported. As a result, it can be evaluated that ILARQ/SF, Mother-in-law and Father-in-law forms, is a valid and reliable instrument that can be used in various scientific studies and in clinical practice in Turkey.

Atf için: Aslan Cevheroğlu, B., Kışlak, Ş. ve Say, G. (2022). Kayınvalide Kayınpeder Kabul-Red Ölçeği/Kısa Formun Türkçeye uyarlama çalışması. *Klinik Psikoloji Dergisi*, 6(3), 342-353.

✉ **Gülen Say** · gulensay87@gmail.com | ¹ Dr. Öğr. Üyesi, Erzurum Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Erzurum, Türkiye; ²Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Psikoloji Bölümü Ankara, Türkiye; ³Uzm. Psk., Hacettepe Üniversitesi, Psikolojik Danışma Birimi, Ankara, Türkiye.

Geliş: 01.06.2021, **Düzelme:** 30.09.2021, **Kabul:** 24.10.2021

Sosyal ve bireysel açıdan önem taşıyan aile kavramı, geçmişten bugüne çok sayıda araştırmamızın temel konusu olmuştur. Alanyazındaki ilgili çalışmaların sıklıkla çekirdek aile üzerinde yoğunlaştığı dikkati çekmektedir. Çekirdek aileyi oluşturan evli çiftler evlilik yoluyla yeni bir aile kurarken, yeni akrabalık ilişkileri de kazanmaktadır (Tezcan, 2000). Ülkemizde ise aynı evi paylaşmalar da akraba oldukları yeni aileleriyle yakın temas halinde olan ve ilk bakışta çekirdek aile gibi görünen ailelerin, uygulamada geniş aile şeklinde yaşamaya devam ettiği belirtilmektedir (Kandiyoti, 1974). Bu bağlamda Türk kültürüne özgü aile yapısı, evli çift ve kök aileler arasındaki yüksek düzeyde karşılıklı bağımlılık ve etkileşim özellikleri ile tanınmaktadır (Hortaçsu, 2007). Çiftlerin hayatında eşin ailesi ile kurulan ilişkinin kişilerarası ilişkilerde eşsiz bir yere sahip olduğu vurgulansa da diğer kişisel ve ailesel konularla karşılaştırıldığında bu ilişkiye odaklanan çok az çalışma olduğu dikkati çekmektedir (Morr-Serewicz, 2006; Yoshimura, 2006). Eşin ailesi ile kurulan ilişkinin kalitesi, ailenin sağlığına ve istikrarına büyük ölçüde katkıda bulunduğundan, önemi küçümsememelidir (Lim ve Lim, 2012).

Evlilik yoluyla aileye dâhil olan kişiler bir taraftan ailenin bir üyesi olarak kabul edilirken, diğer taraftan aileyi değiştiren bir yabancı konumundadır (Prentice, 2009). Bu nedenle kişilerin evliliği ve geniş ailesi arasında uygun bağlar kurması evliliğin önemli görevlerinden biridir. Bu görev başarıyla yerine getirilir ve eşin ailesi ile daha az çatışma yaşanırsa çiftin evliliğinin uyumlu olması beklenmekte, çatışmalı bir ilişki içinde olmanın ise evliliği olumsuz etkilediği belirtilmektedir (Bryant ve ark., 2001). Ülkemizde yapılan çalışmalarda da eşin ailesi ile kurulan ilişkinin niteliğinin evlilik uyumunu etkilediği belirtilmektedir (Aslan, 2018; Aydın, 2017; Çoğalan 2017).

Yeni evlenen çiftlerle yapılan görüşmeler, çiftlerin evlilik doyumu ile kayınvalide ve kayınpederleriyle olan ilişkileri arasında güçlü bir bağ olduğuna işaret etmektedir (Morr-Serewicz, 2006). Pek çok araştırmada, eşin ailesi ile kurulan ilişkinin evlilik uyumunun (Cao ve ark., 2019; Labi Ades, 2003; Timmer ve Veroff, 2000; Yuan, 2019) ve psikolojik belirtilerin (Abiodun, 2006; Danacı ve ark., 2002; Green ve ark., 2006) önemli bir yordayıcısı olduğu belirtilmektedir. Bu ilişkinin önemi, romantik ilişkinin niteliği (Bryant ve ark., 2001), büyükanne ve büyükbabanın torunlarla olan ilişkisi (Fingerman, 2004), doğum sonrası bebeğin bakımı (Wang ve ark., 2017) gibi hayatın pek çok alanında stres veya destek kaynağı olarak kendini göstermektedir (Fischer, 1983; Morr-Serewicz, 2006).

Kişilerarası ilişkilerin özelliklerini ve bu ilişkilerin bireyler üzerindeki etkilerini ele alan yaklaşımlardan biri Kişilerarası Kabul-Red Kuramıdır. Kişilerarası Kabul-Red Kuramı, Rohner (2008) tarafından Ebeveyn Kabul-Red Kuramına (Parental Acceptance-Rejection Theory/PART) dayanarak tanımlanan bir kavramdır. Kişilerarası Kabul Red Kuramı, algılanan ebeveyn kabulünün ve reddinin yetişkinlikte bireylerin

psikolojik uyumunu nasıl etkilediğini açıklayan bir kuramdır (Rohner, 1986). Rohner (1986, 2004) kuramını “özellikle ebeveyn kabul-reddi olmak üzere kişilerarası kabul-reddin temel nedenlerini, sonuçlarını ve diğer ilişkili değişkenleri açıklamaya ve tahmin etmeye çalışan kanıta dayalı yaşam boyu gelişim ve sosyalleşme kuramı” olarak tanımlamıştır. Kurama göre kültür, ırk, fiziksel görünüm, sosyal statü ve dil farklılıklarına bakılmaksızın dünyadaki tüm bireyler kendileri için önemli olan kişilerden kabul görmeye ihtiyaç duyar (Rohner, 1975). İlerleyen yıllarda Rohner (2008), kişinin hayatının herhangi bir bölümünde bir bağlanma figüründen red algılamasının, ebeveynlerinden red algılamasıyla aynı etkilere neden olduğunu belirtmiştir. Ebeveyn kabul reddi kuramcılarını kişilerarası kabul red çalışmalarına 2000’li yıllarda yönelmiş ve kuram romantik ilişkiler, kardeşler, arkadaşlar, büyükanne ve büyükbabalar gibi diğer önemli kişilerarası ilişkileri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Kişilerarası Kabul-Red Kuramı, kişilerarası ilişkilerin sıcaklık boyutunu vurgulamaktadır. Kurama göre, tüm bireyler sıcaklık boyutu üzerinde herhangi bir noktaya yerleştirilir ve sıcaklık bireyler arasındaki duygusal bağın kalitesiyle ilgilidir (örneğin, çocuklar ve ebeveynler, romantik ilişkiler ve diğerleri). Kişilerarası kabul, boyutun bir ucunda yer alır ve bireylerin birbirlerini ifade edebileceği sıcaklık, şefkat, ilgi, destek veya basitçe sevgiyi ifade eder. Sürekliliğin diğer ucunda ise kişilerarası red yer alır (Rohner, 2016; Rohner ve Khaleque, 2010). Algılanan red bu olumlu duygu ve davranışların yokluğunu ve çeşitli fiziksel ve psikolojik olarak incitici davranış ve duygulanımların varlığını ifade eder (Rohner, 1975, 1986, 2005; Rohner ve ark., 2012). Kişilerarası reddin dört temel yolla ifade edilebileceği belirtilmektedir: 1) soğuk ve duygusuz, 2) düşmanca ve saldırgan, 3) kayıtsızlık ve ihmal ve 4) ayrışmamış red. Soğuk ve duygusuz; duygusal sıcaklığın fiziksel veya sözel olarak yeterince ifade edilmemesi olarak tanımlanır. Düşmanca ve saldırgan; öfke, kızgınlık veya düşmanlık gibi olumsuz duyguları ve fiziksel ve sözel saldırganlık davranışını içerir. Kayıtsızlık ve ihmal; kişiye ilgi göstermemek veya onun ihtiyaçlarına, ilgi ve arzularına kayıtsız kalmak anlamına gelen bir durumdur. En önemli ihmal işaretleri, bağlanma figürünün fiziksel veya psikolojik olarak erişilemez olmasıdır. Ayrışmamış red ise bireylerin görünürde herhangi bir reddedilme davranışı olmaksızın bağlanma figürü tarafından beğenilmediği, istenmediği ve reddedildiğine dair inancı olarak tanımlanmaktadır (Rohner, 1986, 2000).

Türkiye’de aileler çekirdek aile gibi görünseler de aslında geniş aile olarak işlev gösterirler. Farklı kuşaklar birbirlerine duygusal ve ekonomik olarak bağımlılık gösterir (Kağıtçıbaşı ve Ataca, 2005). Aileler sadece ebeveyn ve çocukları değil, kan bağı olan diğer aile üyelerini de kapsar (Arduman, 2013; Kurter ve ark., 2004). Türk ailelerinde eşler kök ailelerine sıkı sıkıya bağlıdır, çünkü çocukların kiminle evlenecekleri, nasıl bir evde yaşayacakları, çocukları nasıl yetiştirecekleri

gibi konularda ebeveynlerinden onay almaları beklenir. Bu nedenle, Türk çiftler için kök aileler ile kurulan ilişkinin sınırları, kök ailelerinden ayrılma ve yeni bir aile kurma konusunda daha özgür olan Batılı çiftlerinden farklıdır (Kavas ve Thornton, 2013). Türk aile yapısında genellikle bireylerin iç içe geçmiş bir ilişki tarzına sahip olduğu ve kişisel özerkliğin en düşük seviyede olduğu belirtilmektedir (Kavas ve Thornton, 2013; Kurter ve ark., 2004). Eşin ailesi ile kurulan ilişki çiftlerin evlilik uyumunu ve evliliğin istikrarını etkiler (Fowler ve Rittenour, 2017; Kim ve ark., 2015; Morr Serewicz ve ark., 2008). Bu nedenle, Türkiye’de evli bireylerin eşlerinin ailesi ile kurdukları ilişkinin niteliğini değerlendiren bir ölçümün olmasının evlilik araştırmaları için önemli olacağına inanılmaktadır.

Türkiye’de eşin ailesiyle olan ilişkiler şimdiye kadar iki ölçek üzerinden değerlendirilmiştir. İlk araç olarak Erkman ve Öztürk (2011), Ebeveyn Kabul-Red/Kontrol Ölçeğini (PARQ/Kontrol; Rohner, 2005) Kayınvalide Kayınpeder Kabul-Red/Kontrol Ölçeğine (ILAR/CQ) dönüştürmüştür. Bu ölçek ebeveyn ifadelerinin kayınvalide ve kayınpedere dönüştürülmesi ile oluşturulmuştur. Dörtlü Likert tipi ölçek 60 maddeden ve Sıcaklık/Şefkat, Düşmanlık, Kayıtsızlık/İhmal ve Ayrışmamış Red olmak üzere dört alt ölçekten oluşmaktadır. Ölçek ve alt ölçeklerin Cronbach alfa değerleri .64 ile .97 arasında bulunmuştur. Eşin ailesi ile olan ilişkileri değerlendiren ikinci ölçek ise Aydın’ın (2017) sadece kayınvalide ile ilişkileri gelinin algısı açısından değerlendirmek üzere geliştirdiği Gelin-Kayınvalide İlişkileri Ölçeğidir. Ölçek 5’li Likert tipi derecelendirmeye sahip 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin altı alt ölçeği vardır (Olumlu Etkileşim, Müdahale/Evliliğe Etki, Olumsuz Etkileşim, Kocanın Rolü, Psikolojik Saldırganlık, Kocanın Tarafsızlığı). Ölçek ve alt ölçeklerin Cronbach alfa değerleri .70 ile .96 arasında bulunmuştur.

Kayınvalide Kayınpeder Kabul Red Ölçeği/Kısa Form (KKRÖ/K), bu çalışmanın konusunu oluşturan üçüncü ölçektir. Rohner (2010) tarafından Ebeveyn Kabul Red Ölçeği’nin uzun formundan seçilen 24 madde birleştirilerek oluşturulmuştur. Ölçek, Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği/Kısa Formu ile hemen hemen aynı maddelere sahiptir (Rohner, 2005).

Mevcut araştırmanın amacı, Kayınvalide Kayınpeder Kabul Red Ölçeği/Kısa Form (KKRÖ/K)’u Türkçeye uyarlayarak geçerlik güvenilirlik çalışmasını yapmaktır. Belirtildiği gibi ölçek Kişilerarası Kabul-Red Kuramında önerilen dört temel boyutta geliştirilmiştir. Ayrıca 4 faktörlü yapısı geçerli ve güvenilir olan Yetişkin Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği/Kısa Formu (Dedeler ve ark., 2017) ve Yakın İlişki Ölçeği/Kısa Formu (Akün, 2019) ile hemen hemen aynı madde ve alt ölçeklere sahiptir. Bu nedenle kişilerarası kabul-red ölçeklerinin geçerliliğini araştıran diğer çalışmalarda önerildiği gibi (Gomez ve Rohner, 2011; Gomez ve Suhaimi, 2014; Senese ve ark., 2016) ölçeğin faktör yapısı sadece doğrulayıcı faktör analizi ile değerlendirilecektir.

Ayrıca ölçeğin ölçüt bağımlı geçerliği incelenecektir. Daha sonra iç tutarlık katsayıları, iki yarı güvenilirlik katsayıları ve madde toplam korelasyon aralıkları hesaplanacaktır.

YÖNTEM

Örneklem

Araştırmanın örneklemini 18-66 ($Ort. = 35.36$, $SS = 8.64$) yaş aralığında yer alan ve evli olan bireyler oluşturmaktadır. Çalışmada 369’u kadın (%65.1), 198’i erkek (%34.9) olmak üzere toplam 567 katılımcı yer almaktadır. Kadınların yaş ortalaması 34.25 ($SS = 8.50$, $ranj = 18-66$), erkeklerin yaş ortalaması 37.41’dir ($SS = 37.41$, $ranj = 22-60$). Katılımcıların evlilik süresi ortalaması 10.63’tür ($SS = 9.61$, $ranj = 1-46$). Katılımcılar eğitim durumları açısından incelendiğinde 20 katılımcının (%3.5) okur-yazar, 38 katılımcının (%6.7) ilkokul mezunu, 89 katılımcının (%15.7) ortaokul mezunu, 85 katılımcının lise mezunu (15.0), 167 katılımcının (29.5) üniversite mezunu, 168 katılımcının (%29.6) lisansüstü eğitimini tamamlamış olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Kişilik Değerlendirme Ölçeği (KİDÖ) Kişilik Değerlendirme Ölçeği (KİDÖ) Rohner ve ark. (1978) tarafından ebeveyn kabul veya red algısının birey üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi amacıyla geliştirilmiştir. Kişilerarası Kabul Red Kuramına göre ebeveyn kabul-reddinin en fazla etkilediği yedi kişilik özelliği, Yetişkin KİDÖ’nün alt ölçeklerini oluşturmaktadır. Bu boyutlar sırasıyla Bağımlılık, Düşmanlık/Saldırganlık, Olumsuz Özsaygı, Olumsuz Öz Yeterlik, Duygusal Tepkisizlik (Duyarsızlık), Duygusal Tutarsızlık ve Olumsuz Dünya Görüşüdür. KİDÖ dörtlü Likert tipi cevap seçeneği içeren bir ölçektir. Test her bir kişilik boyutu için ayrı puanlar verirken, ölçek toplam puanı kişinin genel ruh sağlığı hakkında bilgi vermekte ve yüksek puan bireyin duygusal/davranışsal işlevselliğindeki bozulmayı göstermektedir. Düşük puan kişinin genel psikolojik uyumunun “sağlıklı”, yüksek puan ise “sağlıksız” olduğunu göstermektedir. Ölçeğin kültürümüze uyarlanması ise Varan (2003) tarafından gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmada, Yetişkin KİDÖ’nün alt boyutlarına ait Cronbach alfa iç-tutarlık katsayıları .68 ile .82 arasında değişmiş, toplam iç-tutarlık katsayısı ise .91 olarak hesaplanmıştır.

Kayınvalide Kayınpeder Kabul-Red Ölçeği/Kısa Form (KKRÖ/K) Rohner (2010) tarafından Ebeveyn Kabul-Red Ölçeğinin maddelerinin kayınvalide ve kayınpedere uyarlanmasıyla oluşturulmuş olan Kayınvalide Kayınpeder Kabul-Red Ölçeği (KKRÖ), kişinin kayınvalidesi ve kayınpederi ile ilişkisinde algıladığı kabul veya reddi ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, ka-

yınvalide ve kayınpeder için ayrı ayrı doldurulmaktadır. Yirmi dört maddeden oluşan ölçeğin sıcaklık/şefkat (8 madde), düşmanlık/saldırganlık (6 madde), kayıtsızlık/ihtimal (6 madde) ve ayrışmamış red (4 madde) olmak üzere dört alt ölçeği bulunmaktadır. Ölçek 4'lü Likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Alt ölçeklerin puanları, içerdikleri maddelerin toplanması ile elde edilmektedir. Ölçeğin toplam puanı öncelikle sıcaklık/şefkat alt boyutunun tüm maddelerinin ters kodlanmasının ardından diğer alt ölçek puanlarının dâhil edilmesi ile elde edilmektedir. Toplam puanın yüksekliği, bireyin kayınvalidesi ya da kayınpederi ile ilişkisinde algıladığı reddin yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçekten elde edilen puan aralığı 24 (en yüksek düzeyde kabul) ile 96 (en yüksek düzeyde red) arasında değişmektedir.

İşlem

Çalışma için Erzurum Teknik Üniversitesi'nden etik kurul onayı (01 sayılı ve 18.02.2020 tarihli karar) ve Kişilerarası Kabul ve Red Çalışmaları Merkezi'nden (Center for the Study of Interpersonal Acceptance and Rejection) izin alınmıştır. Ölçeğin maddeleri, psikoloji alanında doktora derecesine sahip iki araştırmacı tarafından birbirinden bağımsız olarak Türkçeye çevrilmiştir. Ardından çeviriler daha önce ülkemizde kabul ve red ölçeği uyarlaması yapan başka bir araştırmacı tarafından kontrol edilmiştir. Araştırmacının geri bildirimleri mevcut araştırmanın yazarları tarafından incelenerek Türkçe formun son haline karar verilmiştir.

Çalışmada katılımcılara kolay erişebilir örneklem yoluyla internet ortamında erişim sağlanmıştır. Katılımcılara veri toplama araçlarından önce çalışmaya gönüllü olarak katıldıklarını belirten bilgilendirilmiş onam sunulmuş ve araştırmaya katılmayı kabul eden kişiler ile uygulamaya devam edilmiştir. Çevrimiçi ortamda yapılan uygulama yaklaşık olarak 15 dakika sürmüştür.

İstatistiksel Analiz

Çalışmada ölçeğin faktör yapı geçerliğini değerlendirmek amacıyla SPSS için AMOS programı aracılığıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. DFA analizi bulgularının yorumlanmasında ki-kare, ki-kare/serbestlik derecesi oranı ve GFI, AGFI, TLI, CFI ve RMSEA uyum indeksleri değerleri incelenmiştir. DFA'da bulguların yorumlanmasında dikkat edilmesi gereken bazı noktalar bulunmaktadır. Bunlardan ilki χ^2 'nin serbestlik derecesine oranıdır. Bu oranın 5'in altında olması kabul edilebilir düzeyde uyum olduğunu göstermektedir (Bentler ve Bonett, 1980). Kabul edilebilir diğer uyum değerlerinden GFI, AGFI ve CFI'nin .90'ın üstünde; RMSEA ve RMR değerlerinin ise .08'in altında olması gerekmektedir (Hu ve Bentler, 1999; Tabachnick ve Fidell, 2007). Bazı kaynaklarda AGFI değerinin .85'in üzerinde olmasının da kabul

edilebilir olduğu ifade edilmektedir (Ingles ve ark., 2005). Ölçeğin ölçüt bağıntılı değerlendirmek amacıyla, Statistical Package for Social Science (SPSS V.23) paket programı kullanılarak korelasyon analizleri yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları, iki yarım test güvenilirliği katsayıları ve madde toplam korelasyon aralığı değerleri incelenmiştir. İlgili alanyazında iç tutarlılık katsayısının .80 ve üzerinde olması ölçeğin oldukça iyi bir güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Field, 2009). Madde toplam korelasyonunun ise .20 veya .30 üzerinde olması beklenmektedir (Field, 2009; Nunnally ve Bernstein, 1994).

BULGULAR

Geçerlik Bulguları

Yapı Geçerliği

Rohner'in (2001) kuramsal olarak ileri sürdüğü ölçeğin 4 faktörlü yapısını Türkiye örnekleminde değerlendirmek üzere, IBM AMOS 23 programı kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile model karşılaştırmaları yapılmıştır. Bu kapsamda sadece 4'lü faktör yapısı değerlendirilmemiş ayrıca Rohner'in ileri sürdüğü 1'li (24 maddenin tek boyutta yer aldığı kabul faktörü) ve 2'li (kabul ve red faktörleri) modeller de analiz edilmiştir. Bu modellerin yanı sıra, orijinal kabul red ölçeklerinde kayıtsızlık/ihtimal faktöründe yer alan, ancak farklı çalışmalarda sıcaklık/şefkat faktörüne yüklenen 13. maddenin (Akün, 2019; Dedeler ve ark., 2017; Gomez ve Suhaimi, 2014) yer değiştirilmesiyle oluşturulan düzeltilmiş 2 ve 4 faktörlü modeller de analiz edilmiştir.

DFA'nın değerlendirilmesinde uyum indeksleri ölçütleri ve düzette önerileri göz önüne alınmıştır. Tablo 1'de görüldüğü üzere hem kayınvalide hem de kayınpeder Formunda 1-faktörlü modeller kabul edilebilir uyum indeksi değerlerine sahip değildir. Düzeltilmiş 2'li ve 4'lü modeller ile düzeltilmemiş 2'li ve 4'lü modeller arasında uyum indeksleri açısından anlamlı farklılıklar bulunmuştur. 13. maddenin sıcaklık/şefkat faktörüne yüklenmesiyle elde edilen düzeltilmiş 4'lü modelin Kayınvalide formunun Tablo 1'de görüldüğü gibi kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğu saptanmıştır. Ölçeğin Kayınpeder formunun düzeltilmiş 4'lü modelinde ortaya çıkan uyum indeksi değerleri şöyledir: $\chi^2/sd = 3.60$, CFI = .91, GFI = .88, RMSEA = .07. Değerler alanyazında yer alan ölçütlere göre değerlendirildiğinde [GFI > .90 (Schumacker ve Lomax, 2010)] modelin geliştirilmesi gerektiğine karar verilmiştir. Uyumu iyileştirmek için önerilen modifikasyon indeksleri değerlendirilmiş ve kuramsal olarak uygun bulunan düzeltmeler gerçekleştirilmiştir. Buna göre oluşturulan ikinci modelde düşmanlık/saldırganlık alt ölçeğinde yer alan Madde 4 ve Madde 6 arasında, üçüncü modelde aynı alt ölçekte yer alan Madde 6 ve Madde 18, son olarak da Madde

Tablo 1. KKRÖ/K Kayınvalide Kayınpeder Formları İçin Yürütülen Doğrulamalı Faktör Analizi Bulguları

	χ^2/sd	GFI	CFI	RMSEA	AIC	ECVI	RMR
Kayınvalide Formu							
1-Faktör	6.26	.71	.80	.10	1672.56	2.95<12.10	.05
2-Faktör	4.69	.84	.87	.08	1219.71	2.15<12.10	.05
2-Faktör/D	3.26	.88	.91	.06	916.48	1.62<12.10	.04
4-Faktör	3.78	.86	.90	.07	1037.16	1.83<12.10	.05
4-Faktör/D	2.93	.90	.93	.06	829.070	1.29<12.10	.04
Kayınpeder Formu							
1-Faktör	8.47	.63	.74	.11	2231.67	3.94<13.28	.06
2-Faktör	6.80	.82	.80	.10	1802.64	3.19<13.28	.13
2-Faktör/D	4.01	.87	.90	.07	1103.64	1.95<13.28	.04
4-Faktör	5.06	.83	.86	.09	1353.76	2.39<13.28	.05
4-Faktör/D	3.22	.90	.93	.06	896.793	1.58<13.28	.03

Not. Faktör = Orijinal faktör yapısı, Faktör/D = Bu çalışmada 13. maddenin yer değiştirilmesiyle elde edilen düzeltilmiş faktör yapısı. GFI = Goodness of Fit Index, CFI = Comparative Fit Index, RMSEA = Root Mean Square of Approximation, AIC = Akaike Information Criterion, ECVI = Expected Cross Validation Index, RMR = Root Mean Square Residual. Tabloda verilen değerler, Kayınpeder formu için yapılan üç hata ilişkilendirmesinin ardından elde edilen bulguları göstermektedir.

Tablo 2. KKRÖ/K Kayınvalide ve Kayınpeder Formlarının Faktör Yükleri

	Kayınvalide Formu				Kayınpeder Formu			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Madde 1	.76				.70			
Madde 3	.66				.68			
Madde 9	.73				.81			
Madde	.65				.74			
Madde	.83				.88			
Madde	.72				.81			
Madde	.77				.81			
Madde	.77				.77			
Madde	.79				.75			
Madde 4		.44				.37		
Madde 6		.66				.56		
Madde		.77				.72		
Madde		.61				.55		
Madde		.61				.58		
Madde		.60				.70		
Madde 2			.57				.62	
Madde 7			.52				.68	
Madde			.68				.69	
Madde			.53				.48	
Madde			.64				.69	
Madde 5				.72				.67
Madde 8				.77				.77
Madde				.63				.66
Madde				.79				.74

Faktör I: Sıcaklık/Şefkat, Faktör II: Düşmanlık/Saldırganlık, Faktör III: Kayıtsızlık/İhmal, Faktör IV: Ayrışmamış Red

10 ve Madde 18 arasında önerilen toplamda üç hata kovaryansı kavramsal açıdan da değerlendirilerek mo-

dele eklenmiştir ($\Delta\chi^2$ için $p < 0.05$). Modelin son halinin uyum indeksleri şunlardır: $\chi^2(243) = 782.793$, $p = .000$, $\chi^2/sd = 3.22$, CFI = .93, GFI = .90, RMSEA = .06. Sonuç olarak, orijinal 4-faktörlü modelin uyum indeksi değerlerinin Kayınvalide ve Kayınpeder formu için kabul edilebilir düzeyde olduğu bulunmuştur. Düzeltilmiş 4-faktörlü modele yüklenen maddeler ve yükleri Tablo 2'de gösterilmektedir.

Ölçüt Bağımlı Geçerlik

Ölçeğin ölçüt bağımlı geçerliğini değerlendirmek amacıyla, KKRÖ Kayınvalide ve Kayınpeder formlarının toplam ve alt ölçek puanları ile KİDÖ toplam ve alt ölçek puanı arasındaki korelasyonlar incelenmiştir. Yetişkin KKRÖ Kayınvalide Formu ile KİDÖ toplam puanı arasında $r = .19$ ($p < .001$), KKRÖ Kayınpeder Formu ile KİDÖ toplam puanı arasında $r = .23$ ($p < .001$) olarak gözlenen anlamlı korelasyonlar bulunmuştur.

KKRÖ Kayınvalide ve Kayınpeder formlarının alt ölçekleri ile KİDÖ'nün alt ölçekleri arasında ise $r = .08$ ($p < .05$) ile $r = .25$ ($p < .01$) arasında değişen anlamlı korelasyonlar olduğu saptanmıştır (Tablo 3).

Güvenirlilik Bulguları

Ölçeğin güvenirliliğini belirlemek amacıyla, KKRÖ'nün toplam puanları ve alt ölçekler için Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları, madde toplam korelasyonları ve iki yarım güvenirlilik katsayıları hesaplanmıştır. Tablo 4'te görüldüğü gibi, KKRÖ Kayınvalide Formunun iç tutarlık katsayısı, .93, iki yarım test güvenirliliği katsayısı .88'dir. KKRÖ Kayınvalide Formunun alt ölçeklerinin iç tutarlık katsayıları .73 ile .92 arasında, iki yarım test güvenirliliği .55 ile .88. arasında değişmektedir. Kayınvalide Formunun alt ölçeklerinin madde

Tablo 3. KKRÖ Kayınvalide ve Kayınpeder Alt Ölçek ve Toplam Puanları ile KİDÖ Alt Ölçek ve Toplam Puanları Arasındaki Korelasyonlar

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Kayınvalide KR	.15**	.00	.13**	.18**	.11*	.08	.18**	.19**
1.Sıcaklık/Şefkat	.10*	-.02	.08*	.15**	.10*	.07	.14**	.14**
2.Düşmanlık/Saldırganlık	.17**	.02	.17**	.17**	.09*	.08*	.19**	.20**
3.Kayıtsızlık/İhmal	.15**	.04	.16**	.15**	.07	.06	.16**	.18**
4.Ayrışmamış Red	.21**	.07	.12**	.14**	.05	.11**	.15**	.19**
Kayınpeder KR	.19**	.06	.15**	.23**	.13**	.12**	.15**	.23**
1.Sıcaklık/Şefkat	.11**	.01	.11**	.18**	.11**	.08	.12**	.16**
2.Düşmanlık/Saldırganlık	.26**	.07	.14**	.23**	.10**	.13**	.18**	.25**
3.Kayıtsızlık/İhmal	.22**	.12*	.14**	.21**	.11**	.14**	.14**	.25**
4.Ayrışmamış Red	.25**	.13**	.13**	.19**	.08	.18**	.11*	.24**

* $p < .05$, ** $p < .01$; 1. Düşmanlık, 2. Bağımlılık, 3. Olumsuz Özsaygı, 4. Olumsuz Özyeterlik, 5. Duygusal Tepkisizlik, 6. Duygusal Tutarlılık, 7. Olumsuz Dünya Görüşü, 8. Toplam

toplam aralığının ise .33 ile .80 arasında değiştiği görülmektedir. KKRÖ Kayınpeder Formunun iç tutarlık katsayısı, .94, iki yarım test güvenilirliği katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Kayınpeder Formunun alt ölçeklerinin iç tutarlık katsayılarının ise .76 ile .94 arasında, iki yarım test güvenilirlik katsayılarının .62 ile .90 arasında, madde toplam korelasyon aralığının ise .40 ile .84 arasında değiştiği saptanmıştır.

TARTIŞMA

Bu çalışmada, KKRÖ'nün Kayınvalide ve Kayınpeder Formlarının Türkiye örneklemindeki psikometrik özelliklerini değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu kapsamda ölçeğin yapı geçerliği, ölçüt bağımlı geçerliği ve güvenilirlik katsayıları incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, kayınvalide ve kayınpeder formlarının Türkiye'de yürütülen çalışmalarda kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla yapılan DFA sonucunda, Rohner'in (2010)

kuramsal olarak öne sürdüğü şekilde ölçeğin 4'lü faktör yapısına sahip olduğu belirlenmiştir. Ülkemizde Erkman ve Öztürk (2011) tarafından Ebeveyn Kabul-Red/Kontrol Ölçeği'nin Kayınvalide ve Kayınpeder formuna dönüştürülmesiyle oluşturulan uzun formunda da benzer şekilde ölçeğin 4 faktörlü (sıcaklık/şefkat, düşmanlık, kayıtsızlık/ihmal ve ayrışmamış red) bir yapıdan oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan Rohner'in (2005) geliştirmiş olduğu orijinal ölçekte 13. maddenin kayıtsızlık/ihmal faktörüne yüklendiği görülürken mevcut çalışmada sıcaklık/şefkat faktörüne yüklendiği saptanmıştır. Elde edilen bulgular Kişilerarası Kabul-Red kuramı çerçevesinde ülkemizde yapılan diğer ölçek çalışmalarıyla tutarlılık göstermektedir (Akün, 2019; Dedeler ve ark., 2017). Bu açıdan mevcut çalışma bulgularının konuyla ilgili daha önce yapılan çalışmaları destekleyici sonuçlar vermiş olması ölçeğin ülkemizde yapılan çalışmalarda kullanılabilir bir ölçek olduğunu göstermektedir.

Mevcut çalışmada ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla yapılan DFA sonucunda χ^2 'nin serbest-

Tablo 4. KKRÖ Kayınvalide ve Kayınpeder Formları Alt Ölçekleri ve Toplam Puanları İçin İç Tutarlılık, İki Yarım Güvenirlik ve Madde Toplam Korelasyon Aralığı

	Madde Sayısı	İç Tutarlık Katsayısı	İki Yarım Güvenirlik Katsayısı	Madde Toplam Korelasyon Aralığı
Kayınvalide Formu	24	.93	.88	.30 - .73
Sıcaklık/Şefkat	9	.92	.83	.63 - .80
Düşmanlık/Saldırgan-	6	.76	.64	.33 - .67
Kayıtsızlık/İhmal	5	.73	.55	.45 - .54
Ayrışmamış Red	4	.80	.68	.56 - .71
Kayınpeder Formu	24	.94	.90	.27 - .75
Sıcaklık/Şefkat	9	.93	.86	.66 - .84
Düşmanlık/Saldırgan-	6	.76	.66	.40 - .67
Kayıtsızlık/İhmal	5	.77	.62	.44 - .60
Ayrışmamış Red	4	.78	.65	.54 - .65

lik derecesine oranının 1'li ve 2'li faktör yapıları için kabul edilebilir düzeyde olmadığı saptanmıştır. 4'lü faktör yapısında ise χ^2 'nin serbestlik derecesine oranının Kayınvalide formu için kabul edilebilir düzeyde [$(\chi^2/sd) = 3.78$] olduğu bulunurken kayınpeder için kabul edilebilir düzeyde [$(\chi^2/sd) = 5.06$] yer almadığı belirlenmiştir. Öte yandan kayınvalide ve kayınpeder formlarının 1, 2 ve 4 faktörlü yapıları incelendiğinde, bu faktör yapılarının GFI, AGFI, CFI ve RMSEA değerleri açısından uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olmadığı saptanmıştır.

DFA kapsamında yapılan düzeltme indekslerinde ölçeğin 13. maddesinin ("Bana çok ilgi gösterir") kayıtsızlık/ihmal yerine sıcaklık/şefkat faktörüne yüklenileceğini göstermiştir. Farklı çalışmalarda da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır ve bu durumun olumlu anlam taşıyan maddelerin aynı faktörde toplanmasıyla ilgili olabileceği şeklinde açıklanmıştır (Akün, 2019; Dedeler ve ark., 2017; Gomez ve Suhaimi, 2014). Bu nedenle kayıtsızlık/ihmal boyutunda yer alan bu madde sıcaklık/şefkat boyutu içine alınarak, düzeltilmiş 2'li ve 4'lü faktör yapıları oluşturulmuştur. Yapılan DFA sonucunda, Kayınvalide formu için, düzeltilmiş 4'lü faktör yapısının orijinal 4'lü faktör yapısına göre GFI değerinin kabul edilebilir uyum indeksi değerine ulaştığı belirlenmiştir. Ölçeğin Kayınpeder formunda ise düzeltilmiş 4'lü faktör yapısının orijinal 4 faktörlü modelin aksine kabul edilebilir uyum indeksi değerlerine ulaştığı saptanmıştır. Modelde, hem kare farkının hem de ACI değerinin düştüğü görülmüştür ki ACI değeri düşük olan modellerin, daha iyi bir uyuma sahip olduğu bilinmektedir (Gomez ve Rohner, 2011). Öte yandan Kayınpeder formunda GFI ve CFI değerlerinin de ilgili alanyazında belirtildiği üzere düzeltilmiş 4'lü faktör yapısında .90'ın üzerine çıkmasıyla (Hu ve Bentler, 1999; Tabachnick ve Fidell, 2007) kabul edilebilir uyum indeksine ulaştığı görülmüştür. Buradan hareketle, hem kayınvalide hem de Kayınpeder formu için düzeltilmiş 4 faktörlü modelin en iyi uyum indeksi değerlerine sahip olduğunu söylemek mümkündür. Ülkemizde uyarlaması yapılan Yetişkin Ebeveyn Kabul Red Ölçeği ve Yetişkin Yakın İlişki Ölçeğinde de düzeltilmiş 4 faktörlü yapının daha iyi uyum indekslerine sahip olduğunun belirtilmesi mevcut çalışmada elde edilen bulguları desteklemektedir (Akün, 2019; Dedeler ve ark., 2017).

KKRÖ'nün ölçüt bağıntılı geçerliği, KİDÖ ve alt ölçekleri arasındaki korelasyon analizleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Korelasyon analizlerine göre, KİDÖ toplam puanı ile KKRÖ toplam puanı ve alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir deyişle, KİDÖ'den alınan yüksek puanların bireylerin duygusal ve davranışsal işlevindeki bozulmayı gösterdiği dikkate alındığında, kayınvalide ve kayınpeder tarafından algılanan kabul veya red durumu arttıkça bireylerin duygusal/davranışsal açıdan sorunlar yaşama olasılığının arttığı söylenebilir. Bu sonuç, Rohner'in

(2008) bireylerin hayatlarındaki önemli kişilerden red algılamalarının olumsuz sonuçlar ortaya çıkarabileceği bilgisini destekler niteliktedir.

Ölçeğin güvenilirliği ile ilgili yapılan analizler sonucunda, KKRÖ Kayınvalide formunun Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .93'tür, alt ölçekler için ise bu değer .73 ile .92 arasında değiştiği belirlenmiştir. Ölçeğin Kayınpeder Formu için de bu değer oldukça yüksektir, tüm ölçeğin iç tutarlık katsayısının .93 olduğu ve alt ölçekler için de .76 ile .94 arasında yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca her iki form için tüm ölçek ve alt ölçeklerin iki yarım güvenilirlik katsayılarının .55 ile .90 arasında değiştiği bulunmuştur. Bu durumda ölçeğin oldukça yüksek iç tutarlık katsayılarına sahip olduğu söylenebilir (Field, 2009). Benzer şekilde madde toplam korelasyon ağırlıkları .27 ile .84 arasında değişmektedir. Bu sonuçlar, ilgili alanyazında yer alan madde toplam korelasyonunun .20 veya .30'un üzerinde olması gerektiği bilgisiyle uyumludur (Field, 2009; Nunnally ve Bernstein, 1994). Öte yandan daha önce ülkemize uyarlanan ölçeğin uzun formunda iç tutarlılık katsayılarının .64 ile .97 arasında değiştiği saptanmıştır. Bu bakımdan ölçeğin güvenilirliğe dair tutarlı sonuçlar verdiği söylenebilir (Erkman ve Öztürk, 2011). Buraya kadar aktarılan bulgular neticesinde, KKRÖ Kayınvalide ve Kayınpeder Formunun Türkiye örnekleminde geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilirliğini söylemek mümkündür. Öte yandan Rohner'in kabul ve red kuramına temellenen bu ölçeğin ülkemizdeki aile yapıları ve ilişkileri dikkate alındığında klinik uygulamalarda kullanılması da olası olabilir. Psikoterapilerde eşin ailesinin çiftin evliliği için önemine dikkat çekmek ve geniş aileye ilişkin roller ve beklentiler üzerinde durmak, mevcut ya da olası rol çatışmalarını önleyebilir ve sınırları belirleyip korumaya teşvik edebilir. Örneğin iletişim becerileri üzerinde durmak çiftlerin eşlerinin ailesiyle uyumlu bir iletişim kurmasını sağlayabilir. İletişim becerileri ele alınırken gelenekler ve kültürel değerlerin de göz önüne alınması çiftin geniş aileyle uygun bağlar kurmasını kolaylaştırabilir. Çiftin birbirlerinin ailesine saygı duyarken aynı zamanda kendi endişelerini ifade etmenin uygun yollarını bulmasına yardımcı olmak önemli olabilir. Bu sayede evli bireyler eşlerinin ailesiyle daha az çatışma yaşayabilir, mevcut çatışmaları uygun şekilde ele alabilir ve bu durum bireylerin evlilikten aldığı doyuma katkı sağlayabilir. Özellikle çift ve evlilik terapilerinde eşin ailesiyle ilişkileri değerlendirme ve uygun müdahalede bulunma imkânı sağlayabilmesi açısından mevcut ölçeğin kullanımı uygun olabilir.

Mevcut çalışmanın birtakım sınırlılıkları söz konudur. Çalışmada katılımcıların çoğunluğunun kadın olması ve eğitim düzeylerinin lisans ve üzeri düzeyde olması sınırlılık oluşturmaktadır. Öte yandan katılımcıların yaş ranjı geniştir. Bahsi geçen sınırlılıklara katılımcıların kolay ulaşılabilir örneklem yoluyla seçilmesinin neden olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca

katılımcılara internet yoluyla ulaşılması eğitim düzeyleri yüksek olan bireylerin internete ve bilgisayara ulaşılabilirliğinin daha fazla olması nedeniyle katılımcı sayısı açısından farklılaşmaya yol açmış olabilir. Bu sınırlılıklar çalışmanın farklı örneklem grupları için genellenabilirliği açısından sorun oluşturabilir. Bu nedenle bulguları değerlendirirken sözü edilen sınırlılıkların göz önünde tutulması önemli olabilir. Farklı örneklem gruplarında yapılacak benzer çalışmalarla mevcut çalışmanın bulguları desteklenebilir. Buna rağmen, kayınvalide ve kayınpeder kabul ve reddi ve bu durumun bireylerin hayatlarındaki etkisi ile ilgili bilimsel ve klinik uygulamalarda kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracının Türk kültürüne kazandırılması açısından çalışmanın önem taşıdığı vurgulanabilir.

BEYANLAR

Etik İlkeler Uygunluk Beyanı Bu çalışma, Erzurum Teknik Üniversitesi Etik kurulu (01 sayılı ve 18.02.2020 tarihli karar) tarafından, etik ilke ve kurallara uygun olduğu yönünde onaylanmıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı Bu makalenin tüm yazarları, makaleye ilişkin herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

KAYNAKLAR

- Abiodun, O. A. (2006). Postnatal depression in primary care populations in Nigeria. *General Hospital Psychiatry*, 28(2), 133-136.
- Akün, E. (2019). Yetişkin Yakın İlişki Ölçeği-Kısa formun uyarlama çalışması. *Nesne*, 7(15), 269-280.
- Arduman, E. (2013). A perspective on evolving family therapy in Turkey. *Contemporary Family Therapy*, 35, 364-375.
- Aslan, B. (2018). *Erken evlenen kadınların psikolojik belirtileri ve evlilik uyumlarını etkileyen faktörler* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Aydın, E. (2017). *Anne-oğul bağlanmasının gelin-kayınvalide ilişkisi ve evlilik doyumunu yordamadaki rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Bentler, P. M. ve Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological Bulletin*, 88, 588-606.
- Bryant, C. M., Conger, R. D. ve Meehan, J. M. (2001). The influence of in-laws on change in marital success. *Journal of Marriage and Family*, 63(3), 614-626.
- Cao, H., Fine, M., Fang, X. ve Zhou, N. (2019). Chinese adult children's perceived parents' satisfaction with adult children's marriage, in-law relationship quality, and adult children's marital satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 36(4), 1098-1122.
- Çoğalan, Y. (2017). *Evli bireylerin kök aileleriyle ilişkileri ve evlilik uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Danaci, A. E., Dinç, G., Deveci, A., Şen, F. S. ve İçelli, İ. (2002). Postnatal depression in Turkey: Epidemiological and cultural aspects. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 37(3), 125-129.

- Dedeler, M., Akün, E. ve Batıgün, A. D. (2017). Yetişkin Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği-Kısa Form'un uyarlama çalışması. *Düşünen Adam*, 30(3), 181-193.
- Erkman, F. ve Öztürk, M. (2011). Development and reliability of the In-Law Acceptance-Rejection/Control Questionnaire. E. Kourkoutas ve F. Erkman (Ed.), *Interpersonal acceptance and rejection: Social emotional and educational contexts* içinde. Brown Walker Press.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. Sage.
- Fingerman, K. L. (2004). The role of offspring and in-laws in grandparents' ties to their grandchildren. *Journal of Family Issues*, 25(8), 1026-1049.
- Fischer, L. R. (1983). Mothers and mothers-in-law. *Journal of Marriage Family*, 45, 87-193.
- Fowler, C. ve Rittenour, C. (2017). A life-span approach to children-in-law's perceptions of parent-in-law communication. *Journal of Family Communication*, 17(3), 254-272.
- Gomez R. ve Rohner R. P. (2011). Tests of factor structure and measurement invariance in the United States and Australia using the Adult Version of The Parental Acceptance-Rejection Questionnaire. *Cross Cultural Research* 45, 267-285.
- Gomez, R. ve Suhaimi, A. F. (2014). Malaysian parent ratings of the Parental Acceptance-Rejection Questionnaire-Short Form: Factor structure and invariance across girls and boys and mothers and fathers. *Parenting*, 14, 195-214.
- Green, K., Broome, H. ve Mirabella, J. (2006). Postnatal depression among mothers in the United Arab Emirates: Socio-cultural and physical factors. *Psychology, Health ve Medicine*, 11(4), 425-431.
- Hortaçsu, N. (2007). Family-versus couple-initiated marriages in Turkey: Similarities and differences over the family life cycle. *Asian Journal of Social Psychology*, 10(2), 103-116.
- Hu, L. T. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55.
- Inglés, C. J., Hidalgo, M. D. ve Méndez, F. X. (2005). Interpersonal difficulties in adolescence. *European Journal of Psychological Assessment*, 21(1), 11-22.
- Kağıtçıbaşı, C. ve Ataca, B. (2005). Value of children and family change: A three decade portrait from Turkey. *Applied Psychology*, 54(3), 317-337.
- Kandiyoti, D. (1974). Some social-psychological dimensions of social change in a Turkish village. *The British Journal of Sociology*, 25(1), 47-62.
- Kavas, S. ve Thornton, A. (2013). Adjustment and hybridity in Turkish family change: Perspective from developmental idealism. *Journal of Family History*, 38(2), 223-241.
- Kim, K., Zarit, S. H., Fingerman, K. L. ve Han, G. (2015). Intergenerational exchanges of middle aged adults with their parents and parents-in-law in Korea. *Journal of Marriage and Family*, 77, 791-805.
- Kurter, M. F., Jencius, M. ve Duba, J. D. (2004). A Turkish perspective on family therapy: An interview with Hurol Fisiloglu. *Family Journal*, 12(3), 319-323.
- Labi Ades, L. (2003). *Predictors of the quality of the relationship between daughter-in-law and mother-in-law* (Yayımlanmamış doktora tezi). Adelphi University, New York.
- Lim, S. L. ve Lim, B. K. (2012). Po xi wen ti: The mother-

- in-law problem-navigating tradition and modernity in transforming familial relationships in the Chinese family. *Journal of Family Psychotherapy*, 23(3), 202-216.
- Morr-Serewicz, M. C. (2006). Getting along with the in-laws: Relationships with parents-in-law. K. Floyd ve M. T. Mormon (Ed.), *Widening the family circle: New research on family communication* içinde (s. 101-116). Sage.
- Morr Serewicz, M. C., Hosmer, R., Ballard, R. L. ve Griffin, R. A. (2008). Disclosure from in-laws and the quality of in-law and marital relationships. *Communication Quarterly*, 56(4), 427-444.
- Nunnally J. C., ve Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory* (3. baskı). McGraw Hill Inc.
- Prentice, C. (2009). Relational dialectics among in-laws. *Journal of Family Communication* 9(2),67-89.
- Rohner, R. (2005). Intimate Adult Relationship Questionnaire/Control Questionnaire (IPAR/CQ): Test manual. R. P. Rohner ve A. Khaleque (Ed.), *Handbook for the study of parental acceptance and rejection* içinde. Rohner Research Publications.
- Rohner, R. P. (1975). *They love me, they love me not: A worldwide study of the effects of parental acceptance and rejection*. HRAF Press.
- Rohner, R. P. (1986). *The warmth dimension: Foundations of Parental Acceptance-Rejection Theory*. Sage Publications Inc.
- Rohner, R. P. (2001). *Intimate Partner Attachment Questionnaire*. Rohner Research Publications.
- Rohner, R. P. (2004). The parental 'acceptance-rejection syndrome': Universal correlates of perceived rejection. *American Psychologist*, 5, 830-840.
- Rohner, R. P. (2008). Introduction: Parental Acceptance-Rejection Theory studies of intimate adult relationships. *Cross Cultural Research*, 42(1), 5-12.
- Rohner, R. P. (2010, 2014'te revize edilmiş). *In-Law Acceptance-Rejection Questionnaire, Mother-in-law and Father-in-law versions*. Rohner Research Publications.
- Rohner R. P. (2016). Introduction to Interpersonal Acceptance-Rejection Theory (IPARTheory), methods, evidence, and implications. <http://csiar.uconn.edu/introduction-to-partheory/>
- Rohner, R. P., Khaleque, A. ve Cournoyer, D. E. (2012). Introduction to Parental Acceptance-Rejection Theory, methods, evidence, and implications. *Journal of Family Theory ve Review*, 2(1), 73-87.
- Rohner, R. P., Saavedra, J. ve Granum, E. (1978). *Development and validation of The Personality Assessment Questionnaire: Test manual*. ERIC/CAPS.
- Rohner, R. P. ve Khaleque, A. (2010). Testing central postulates of parental acceptance-rejection theory (PARTheory): A meta-analysis of cross-cultural studies. *Journal of Family Theory ve Review*, 2(1), 73-87.
- Schumacker, R. E. ve Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Senese, V. P., Bacchini, D., Miranda, M. C., Aurino, C., Somma, F., Amato, G. ve Rohner, R. P. (2016). The Adult Parental Acceptance-Rejection Questionnaire: A cross-cultural comparison of Italian and American short forms. *Parenting*, 16(4), 219-236.
- Tabachnick, B. ve Fidell, L. (2007). *Using multivariate statistics*. Pearson Education.
- Tezcan, M. (2000). *Türk Ailesi Antropolojisi*. İmge Yayınları.
- Timmer, S. G. ve Veroff, J. (2000). Family ties and the discontinuity of divorce in Black and White newlywed couples. *Journal of Marriage and the Family*, 62, 349-361.
- Varan, A. (2003). Ebeveyn Kabul-Red/Kontrol Ölçeği (EKRÖ/K) ve Kişilik Değerlendirme Ölçeği (KİDÖ) çocuk formlarının Türkiye güvenilirlik ve geçerlik çalışması. Yayınlanmamış Araştırma.
- Wang, Y. Y., Li, H., Wang, Y. J., Wang, H., Zhang, Y. R., Gong, L., Ma, J., Wang, Y., Wang, M. Z. Qiu, S. X. ve Yuan, S. X. (2017). Living with parents or with parents-in-law and postpartum depression: A preliminary investigation in China. *Journal of Affective Disorders*, 218, 335-338.
- Yoshimura, C. G. (2006). Getting along with the in-laws: Relationships with siblings-in-law. K. Floyd ve M. T. Mormon (Ed.), *Widening the family circle: New research on family communication* içinde (s. 117-128). Sage.
- Yuan, X. (2019). Family-of-origin triangulation and marital quality of Chinese couples: The mediating role of in-law relationships. *Journal of Comparative Family Studies*, 50(1), 98-112.

| Extended Abstract |

Turkish adaptation of In-Law Acceptance-Rejection Questionnaire/Short Form (ILARQ/SF)

Büşra Aslan Cevheroğlu¹ , Şennur Tutarel Kışlak² , Gülen Say³

Keywords

mother-in-law, father-in-law, acceptance-rejection, validity, reliability

Abstract

The aim of the current study was to examine the reliability and validity of In-Law Acceptance Rejection Questionnaire/Short Form (ILARQ/SF) which is used to evaluate the perceived acceptance and rejection from spouse' family in a normal population in Turkey. A total of 567 married individuals, 369 females (65.1%) and 198 (34.9%) males, aged between 18-66 (M = 35.36, SD = 8.64) participated in the study. In the study, demographic information form was used to obtain information about the participants, Personality Assessment Scale (PAQ) and its subscales were used to evaluate criterion-related validity and also In-Law Acceptance-Rejection Scale/Short Form (ILARQ/SF) was used. As suggested in other studies investigating the validity of interpersonal acceptance-rejection scales, the factor structure of the scale was evaluated by confirmatory factor analysis in this study. As a result of confirmatory factor analysis, it was found that the revised 4-factor model, which was obtained by loading the item 13 to warmth/affection factor instead of the indifference/neglect factor in the original form has acceptable fit index values. It was determined that the scale had good internal consistency and split half reliabilities, and the criterion related validity features also were supported. As a result, it can be evaluated that ILARQ/SF, Mother-in-law and Father-in-law forms, is a valid and reliable instrument that can be used in various scientific studies and in clinical practice in Turkey.

The concept of family is socially and individually significant, and it has been the main topic of numerous studies from the past to the present. While married couples are establishing a new family through marriage, married couples also gain new kinship relationships (Tezcan, 2000). Those who are included in the family through marriage are accepted as a member of the family on the one hand, and they are also considered a foreigner who changes the family with their involvement (Prentice, 2009). For this reason, it is one of the essential duties of people to establish appropriate bonds between their marriage and the extended family (Bryant et al., 2001). Interviews with newlywed couples indicate a strong bond between couples' marital satisfaction and relationships with in-laws (Morr Serewicz, 2006). One of the approaches that addresses the characteristics of interpersonal relationships and their effects on individuals is the Interpersonal Acceptance-Rejection Theory. Interpersonal Acceptance-Rejection Theory is a concept defined by Rohner (2008) based on Parental Acceptance-Rejection Theory (PART). Interpersonal Acceptance-Rejection Theory (IPARTheory) is a theory that explains how perceived parental acceptance and rejection affect the psychological adjustment of individuals in adulthood (Rohner, 1986). According to the theory, all individuals in the world, regardless of culture, race,

physical appearance, social status, and language differences need to be accepted by people who are important to them (Rohner, 1975). In the following years, Rohner (2008) stated that perceiving rejection from an attachment figure in any part of life causes the same effects as perceiving rejection from parents. By 2000, parental acceptance rejection theorists turned to interpersonal acceptance rejection studies. The theory had broadened to include intimate adult relationships, relationships with siblings, peers, grandparents, and other significant interpersonal relationships throughout the lifespan (Rohner, 2016).

In Turkey, the relationship with the in-laws has been evaluated with two scales so far. Erkman and Öztürk (2007) have transformed Parental Acceptance-Rejection/Control Questionnaire into In-Laws Acceptance-Rejection/Control Questionnaire. The second scale is the Bride-Mother-in-Law Relationship Scale, which Aydın (2017) developed to assess only the relationship with the mother-in-law in terms of the perception of the bride.

In-Law Acceptance Rejection Questionnaire/Short Form (ILARQ/SF) is the third questionnaire that forms the subject of this study. The scale was created by combining 24 items selected from the long form of the Parental Acceptance Rejection Questionnaire by Rohner (2010). The questionnaire has almost the same

To cite: Aslan Cevheroğlu, B., Kışlak, Ş., & Say, G. (2022). Turkish adaptation of In-Law Acceptance-Rejection Questionnaire/Short Form (ILARQ/SF). *Journal of Clinical Psychology Research*, 6(3), 342-353.

✉ **Gülen Say** · gulensay87@gmail.com | ¹Asst. Prof., Department of Psychology, Faculty of Arts, Erzurum Technical University, Erzurum, Turkey; ²Prof. Dr., Department of Psychology, Faculty of Language, History and Geography, Ankara University, Ankara, Turkey; ³Clin. Psyc., Hacettepe University, Psychological Counseling Unit, Ankara, Turkey.

Received Jun 1, 2021, Revised Sep 30, 2021, Accepted Oct 24, 2021

items as the Parental Acceptance-Rejection Questionnaire/Short Form (Rohner, 2005).

The aim of the present study was to perform the Turkish validity and reliability study of the In-Law Acceptance Rejection Questionnaire/Short Form (ILARQ/SF).

METHODS

This study sample consists of married individuals between the ages of 18-66 ($M = 35.36$, $SD = 8.64$). A total of 567 participants in the study, 369 women (65.1%), 198 men (34.9%) completed the questionnaires. Demographic Information Form, In-Law Acceptance Rejection Questionnaire/Short Form (ILARQ/SF), and Personality Assessment Questionnaire (PAQ) were given to the participants.

Permission was obtained for the study from the Center for the Study of Interpersonal Acceptance and Rejection Data was collected online through www.surveey.com. When volunteer participants clicked the online survey link, they have accessed the research battery. The first page of the research battery contained information about the research and informed consent, including the note that the participation was voluntary and that participants could quit the study in case of any discomfort. Upon providing informed consent, participants completed the questionnaires.

RESULTS

In order to evaluate the 4-factor structure of the questionnaire that Rohner (2001) proposed, confirmatory factor analysis (CFA) was used. In this context, not only the 4-factor structure was evaluated, but also the 1-factor (acceptance factor with 24 items in one dimension) and 2-factor (acceptance and rejection factors) models proposed by Rohner were analyzed. In addition to these models, revised 2 and 4-factor models, which were created by replacing the 13th item (Akün, 2019; Gomez & Rohner, 2011; Senese et al., 2016) which was included in the indifference/ neglect factor in the original acceptance/rejection scales; but loaded on the warmth/ affection factor in different studies, were also analyzed.

According to the CFA results, it was determined that the fit indexes of the revised 4-factor model for both Mother-in-law and Father-in-law forms have acceptable levels (Mother-in-law: $\chi^2(243) = 782.793$, $p = .000$, $\chi^2/sd = 2.93$, CFI = .93, GFI = .90, RMSEA = .06., Father-in-law: $\chi^2(243) = 782.793$, $p = .000$, $\chi^2/sd = 3.22$, CFI = .93, GFI = .90, RMSEA = .06.).

For criterion-related validity, the correlation between ILARQ/SF and PAQ was examined, and significant correlations were observed between them (Mother-in-law form $r = .19$, Father-in-law form $r = .23$; $p < .001$). In addition, significant correlations ranging from .08 ($p < 0.5$) to .25 ($p < 0.01$) were ob-

served between the subscales of the ILARQ/SF Mother-in-law and Father-in-law forms and the subscales of the PAQ.

Finally, the reliability coefficients for both forms of the questionnaire were evaluated. Cronbach's alpha internal consistency coefficients of the questionnaire were determined as .93 for the Mother-in-law form and .94 for the Father-in-law form. Besides, both forms' split-half reliability ranged from .55 to .88 for the Mother-in-law form and .62 to .90 for the Father-in-law form.

DISCUSSION

In this study, it was aimed to evaluate the psychometric properties of In-Law Acceptance Rejection Questionnaire/Short Form in Turkish sample. In this context, construct validity, criterion-related validity, and reliability coefficients of the questionnaire were evaluated. According to the results, it can be said that Turkish version of Mother-in-law and Father-in-law forms of the questionnaire are valid and reliable. As a result of the CFA analysis, it can be seen that the revised 4-factor structures for the Mother-in-law and the Father-in-law form have an acceptable level of fit indices. It was concluded that the scale consisted of a 4-factor structure (warmth/affection, hostility, indifference/neglect, and undifferentiated rejection). It can be seen that in the other Acceptance Rejection Questionnaires in Turkish sample, the revised 4-factor model has better and acceptable fit index values (Akün, 2019; Dedeler, et al., 2017).

As a result of the reliability analysis of the scale, it was determined that the Cronbach alpha internal consistency coefficient of the Mother-in-law form was .93; for the subscales, this value ranged between .73 and .92. Father-in-law form of the questionnaire, the internal consistency coefficient was .93, and for the subscales, it ranged between .76 and .94. In addition, it was found that the split-half reliability of the scales and subscales for both forms ranged from .55 to .90. In this case, it can be concluded that the questionnaire has very high internal consistency coefficients (Field, 2009).

It can be emphasized that this study is essential in terms of introducing a valid and reliable measurement tool to Turkish culture that can be used in scientific and clinical applications regarding the acceptance and rejection of in-laws and the impact of this situation on individuals' lives. Especially in couple and marriage therapies, the use of the existing questionnaire may be appropriate in terms of evaluating the relationships with the in-laws and providing the opportunity to make appropriate interventions.

There are some limitations of the current study. The majority of the participants are women, and their education level is undergraduate or higher level. On the other hand, the age range of the participants is wide. It is thought that the limitations may be caused

by the selection of the participants through a convenience sampling. These limitations may pose a problem in terms of generalizability of the study results for different groups. The findings of the current study can be supported by similar studies to be conducted in different sample groups.

DECLARATIONS

Compliance with Ethical Standards This study was approved by Erzurum Technical University Human Subject Ethical Committee (Number: 01, Date: 18.02.2020).

Conflict of Interest The authors declare that they have no conflict of interest.

REFERENCES

- Akün, E. (2019). Yetişkin Yakın İlişki Ölçeği-Kısa Formun uyarılama çalışması. *Nesne*, 7(15), 269-280.
- Aydın, E. (2017). *The role of mother-son attachment as a predictor of daughter-in-law-mother-in-law relationship and marital satisfaction* (Unpublished master thesis). Marmara University, İstanbul.
- Bryant, C. M., Conger, R. D., & Meehan, J. M. (2001). The influence of in-laws on change in marital success. *Journal of Marriage and Family*, 63(3), 614-626.
- Dedeler, M., Akün, E., & Batıgün, A. D. (2017). Yetişkin Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği-Kısa Form'un uyarılama çalışması. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences* 30(3), 181-193.
- Erkman, F., & Öztürk, M. (2011). Development and reliability of the In-Law Acceptance-Rejection/Control Questionnaire. In E. Kourkoutas & F. Erkman (Eds.), *Interpersonal acceptance and rejection: Social emotional and educational contexts*. Brown Walker Press.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. Sage.
- Gomez R., & Rohner R. P. (2011). Tests of factor structure and measurement invariance in the United States and Australia using the Adult Version of The Parental Acceptance-Rejection Questionnaire. *Cross Cultural Research* 45, 267-285.
- Morr-Serewicz, M. C. (2006). Getting along with the in-laws: Relationships with parents-in-law. In K. Floyd & M. T. Mormon (Eds.), *Widening the family circle: New research on family communication* (pp. 101-116). Sage.
- Prentice, C. (2009). Relational dialectics among in-laws. *Journal of Family Communication* 9(2), 67-89.
- Rohner, R. P. (1975). *They love me, they love me not: A worldwide study of the effects of parental acceptance and rejection*. HRAF Press.
- Rohner, R. P. (1986). *The warmth dimension: Foundations of Parental Acceptance-Rejection Theory*. Sage Publications, Inc.
- Rohner, R. P. (2001). *Intimate Partner Attachment Questionnaire*. Rohner Research Publications.
- Rohner, R. P. (2005). Intimate Adult Relationship Questionnaire/Control Questionnaire (IPAR/CQ): Test manual. In R. P. Rohner & A. Khaleque (Eds.), *Handbook for the study of parental acceptance and rejection*. Rohner Research Publications.
- Rohner, R. P. (2008). Introduction: Parental acceptance-rejection theory studies of intimate adult relationships. *Cross Cultural Research*, 42(1), 5-12.
- Rohner, R. P. (2010, revised 2014). *In-Law Acceptance-Rejection Questionnaire, mother-in-law and father-in-law versions*. Rohner Research Publications.
- Rohner R. P. (2016). Introduction to Interpersonal Acceptance-Rejection Theory (IPARTheory), methods, evidence, and implications. <http://csiar.uconn.edu/introduction-to-partheory/>
- Senese, V. P., Bacchini, D., Miranda, M. C., Aurino, C., Somma, F., Amato, G., & Rohner, R. P. (2016). The Adult Parental Acceptance-Rejection Questionnaire: A cross-cultural comparison of Italian and American short forms. *Parenting*, 16(4), 219-236.
- Tezcan, M. (2000). *Türk Ailesi Antropolojisi*. İmge Yayınları.